

מזימות בינ"ל על מכלית

נושא: משפט ימי

תאריך: 20/05/2020

כתב: עו"ד יואב הריס

מייל ישיר לכתב: [עו"ד יואב הריס](mailto:יואב.הריס@shipper.co.il)

האונייה BADR או "מרים ב" מעורבת בפרשה חובקת עולם שהגיעה בימים אלו עד לישראל. בית המשפט לימאות נדרש להגן על בעלי האונייה הרשומה בלוב ועל משרד האוצר הלובי המחזיק במשכנתא על האונייה.

בלב הפרשה מכלית שרשומה בלוב, שמצויה מזה שנתיים בבולגריה. שטר משכנתא, שחתום על ידי נוטריון ביוון, נמצא כמזויף לכאורה. בעלים ממלטה, שנפלו קורבן לתרגיל של אשכול חברות מבולגריה. חברה מליבריה אשר מנוהלת על ידי נציג בולגרי, מרשם פנמי, מרשם ליברי, מרשם בליז ומרשם בקמרון. חברה ישראלית, שמקימה חברה ישראלית הרושמת את המכלית במרשם הישראלי. כל אלה ועוד התנקזו אל פתחו של בית המשפט לימאות בחיפה, לתביעה המכונה על ידי בעלי האונייה התובעים כ- Documentary Piracy.

חברת Libyan Navigation רשומה מאז 2009 במרשם האוניות הלובי כבעלים של האונייה BADR, אז נרכשה על ידם תמורת 68 מיליון דולר. מכוח שימוש בשטר משכנתא מזויף נעצרה האונייה בבולגריה. בעוד בעלי האונייה זוכים בהחלטות המתאימות לעיכוב ולביטול הליכי המעצר, המשיך בעל תפקיד המכונה Official Officer בשלו, התעלם מהחלטות שיפוטיות, והביא ל"מכירה פומבית" של כלי השייט לאותם הגורמים אשר הביאו למעצר האונייה ואשר בפועל "שילמו" בעבור רכישתה על דרך קיזוז/"מחילה" של חובה הנטען.

בגין "המכירה" הנפיק אותו בעל תפקיד "writ of ownership" לטובת התובעים-הרוכשים כביכול. לימים אותו בעל תפקיד איבד את רישונו וכן ננקטו הליכים לביטול אותו "writ" וכנגד המעורבים בזיוף שטר המשכנתא, אשר תלויים ועומדים בבתי המשפט בבולגריה וביוון.

אלא שעד שטחנות הצדק עשו את פעולתן, אותם גורמים-תובעים-רוכשים התיימרו למכור את האונייה BADR לחברה מליבריה בשם Morgan המנוהלת על ידי אזרח ותושב בולגריה וזו מצדה התקשרה בהסכם שותפות עם חברה ישראלית בשם BRGL. בין לבין ניסתה אותה Morgan לרשום את האונייה במרשמים בפנמה, ליבריה, בליז וקמרון, ניסיונות שלא צלחו אלא כרישומים זמניים שפקעו - וזאת לנוכח התנגדות בעלי האונייה.

לצורך מימוש השותפות הנטענת, הקימה החברה הישראלית חברת בת בשם ליוויה שירותי ספנות שהעבירה את המניות בחברה לידי חברת עורכי

דין המחזיקה אותן בנאמנות. על פי המוסכם בין המשולש Morgan – BRGL – ליוויה. Morgan העבירה את רישום האונייה לטובת ליוויה ואילו על הנאמן היה להעביר 50% ממניות חברת ליוויה לטובת חברת BRGL, לטובת 49% Morgan ו-1% להותיר בידיו.

נציגי חברת ליוויה הציגו בפני רשם כלי השייט הישראלי Bill of Sale ערוך מידי Morgan לטובת חברת ליוויה, וכן, מה שהתברר כתעודה בדבר פקיעת תוקף הרישום הזמני של האונייה בבליז. על סמך אלו, ככל הנראה, נרשמה האונייה במרשם הישראלי תחת השם "מרים ב" ותחת אותה חברת ליוויה. זאת, מבלי שהרשם מודע לכך שהאונייה רשומה כל אותה עת במרשם בלוב, שלא בוטל.

במצב דברים זה, פנו בעלי האונייה מלוב באמצעות בא כוחם עו"ד יואב הריס אל בית המשפט לימאות לביטול הרישום הישראלי תוך שהם מתארים את מסכת האירועים וההליכים שהיו מנת חלקם של הבעלים בבולגריה ובמרשמים השונים ומצביעים על כך שבניגוד להוראות תקנה 10 (4) לתקנות כלי השייט (רישום וסימון) התשכ"ב-1962, לא הוצגה בפני הרשם הישראלי "תעודת מחיקה" המעידה כי רישום כלי השייט הקודם בוטל וביקשו צו עיקול אצל הרשם המונע העברת הבעלות ברישום לצד שלישי או הנפקדת תעודת מחיקה שתאפשר את רישום האונייה כביכול במרשם זר נוסף וכן המונע רישום משכנתא על כלי השייט.

חברת ליוויה טענה בהליך כי היא הבעלים של כלי השייט אותו רכשה מידי בעליו הקודמים שקיבל אותה לבעלותו במכירה פומבית – מכוח אותו writ of ownership שהופק בבולגריה, וטענה כנגד מתן הצו המבוקש באשר הוא מעכב את הליך ההשקעה של חברת BRGL באונייה וביקשה לאפשר לרשום משכנתא במרשם הישראלי על מנת שתוכל לקבל את המימון הנדרש לצורך ביצוע תיקונים אותם לטענתה יש לבצע באונייה בדחיפות.

בהחלטתו המנומקת שניתנה ביום 18 במאי 2020 קיבל השופט רון סוקול את בקשת הבעלים ודחה את טענות חברת ליוויה מישראל. בתוך כך נימק בית המשפט כי כל עוד המרשם הלובי לא בוטל לא ניתן לרשום את האונייה במרשם הישראלי, וכי על האונייה רשומה משכנתא בסך 19.75 מיליון דולר לטובת משרד האוצר הלובי.

כמו כן לא הוצגה חוות דעת לגבי הצורך בתיקונים הכרחיים ועלותם אלא אך שני דפים בלבד מתוך מסמך בן 140 עמודים שלא ברור לאיזה צורך נערך, וכן בהתחשב בכך שהאונייה עצורה במקום הימצאה בבולגריה – לנוכח תביעת הבעלים שהוגשה שם, הרי שאין כל מקום לאפשר רישום משכנתא כפי שביקשה ליוויה, אשר חויבה אף בתשלום הוצאות המשפט.

התיק שעניינו אונייה הרשומה במרשם בלוב, נושאת משכנתא לטובת משרד האוצר הלובי, יוסיף להתנהל לגופו בפני בית המשפט לימאות בחיפה. בית המשפט לימאות מגן למעשה על בעלי אונייה הרשומה בלוב ועל משרד האוצר הלובי המחזיק במשכנתא רשומה על כלי השייט. ההחלטה הנה ראייה נוספת לכך שהמשפט הימי הנו בינלאומי ואין לו אין גבולות ומחסומים, גם לא דיפלומטיים.

את בעלי האונייה ייצג החתום מטה, עו"ד יואב הריס, ממשרד הריס ושות', את חברת ליוויה מייצג עורך דין רם ז'אן ממשרד AYR.

* הכותב הוא מנהל מחלקת ספנות במשרד הריס ושות', עורכי דין.

* תוכן הכתבה כללי בלבד ואינו מהווה חוות דעת משפטית.

פורסם בהמטען | מאי 2020